

A full-page photograph of a man with grey hair, wearing a dark, heavy coat and a thick grey scarf. He is looking upwards and to the right with a slight smile. The background is a dramatic, cloudy sky. The text 'Erik Lenselink en' is overlaid on the right side of the image.

Erik Lenselink en

TEKST: JAN KEES VAN DER VELDEN BEELD: ILVY NJIOKIKTJIEN

Ole Skarin delen een visie

**“Sportclubs:
sta open voor
de samenleving”**

Een open sportclub staat midden in de maatschappij

De veranderende maatschappij biedt sportverenigingen kansen. De kans om een duidelijke meerwaarde te bieden voor de samenleving en daar veel voor terug te krijgen. Volgens Ole Skarin van de Zweedse golfbond en Erik Lenselink van NOC*NSF is daarvoor wel vereist dat de club zich openstelt.

Hoewel het aantal golfers in Europa en de VS stabiliseert, is de golfmarkt in grote lijnen nog altijd gezond. Maar omdat regeren vooruitzien is, moeten sportbonden, -federaties en -clubs hun strategie aan de ene kant behoedzaam maar aan de andere kant ook voortvarend bepalen. En het is logisch als zij zich daarbij het volgende afvragen: Welke rol kan golf spelen in de uitdagingen (gezondheid, vergrijzing, sociale structuren, gebrek aan beweging) waar de samenleving voor staat? Die vraagstelling stond ook centraal in een interessante ontmoeting. De Zweed Ole Skarin is lid van het bestuur van de Zweedse Golf Federatie. Daarvóór was hij voorzitter van de Sigtuna Golfclub, waar hij golfers en omgeving letterlijk dichterbij elkaar bracht. Erik Lenselink is manager Sportontwikkeling bij NOC*NSF. De sportkoepel ziet ook in dat clubs geen geïsoleerd bestaan kunnen leiden. Dat uitgangspunt stond aan de basis van het project Open Sportclub. Het is goed te constateren dat de sportwereld veranderingen niet op zich laat afkomen, maar probeert een antwoord te formuleren. De gedachte achter de Open Sportclub is een van die mogelijke antwoorden. Ook voor golf. Met haken en ogen, maar interessant genoeg om deze pleitbezorgers van een open sportclub aan het woord te laten.

Ole Skarin

Historicus die lang werkzaam was in het onderwijs voor hij in de jaren tachtig betrokken raakte bij Europese onderwijsprojecten van Apple. Hij werd vijf jaar geleden voorzitter van Golfclub Sigtuna. Is nu - met strategie als belangrijkste portefeuille - lid van het bestuur van het Svenska Golfbundet.

Waarom zou golf moeten veranderen? Misschien stagneert de groei enigszins maar dat zou je evengoed een soort marktcorrectie kunnen noemen.

“Niets heelt zichzelf. Je moet juist handelen als je er goed voor staat. Blijf je bij het oude of corrigeer je het enigszins, dan gaat het uiteindelijk de verkeerde kant op. De golfwereld moet zich ervan bewust zijn dat ze nu andere mogelijkheden heeft, andere voordelen kan bieden aan de maatschappij. Golf is gezond voor lichaam en geest, kan tot op hoge leeftijd worden gespeeld, biedt een sociale omgeving, helpt mee bij natuurbeleving. En denk eens aan de normen en waarden die we

Erik Lenselink

Studeerde Vrijtijds wetenschappen aan de Universiteit van Tilburg en is sinds 2009 manager Sportontwikkeling bij NOC*NSF. Daarvoor was Lenselink onder andere directeur (interim) bij de Nederlandse Toer Fiets Unie en - ook op interimbasis - hoofd breedtesport bij de KNSB.

Vindt NOC*NSF ook dat verenigingen zich moeten openstellen?

“Een van de dingen die NOC*NSF doet, is het helpen van de 25.000 sportclubs die aangesloten zijn bij de 76 federaties in ons land. We helpen ze onder andere om nieuwe doelen te formuleren en te bereiken zodat ze niet klakkeloos hetzelfde doen als in eerdere seizoenen, want dan kom je niet verder. We hebben in kaart gebracht welke clubs succesvol zijn en wat hun aanpak is. Vaak zie je dat clubs die zich openstellen, het goed doen. Ook zagen we dat gemeenten erg geïnteresseerd zijn in de sociale functie terwijl bonden verenigingen vooral helpen om mensen

zouden kunnen integreren in de maatschappij. Onze jonge spelers groeien op met een code of conduct, etiquette die je niet zo vaak meer ziet. Maar we willen daar ook graag iets voor terug. En dat moeten we bespreken, met politici maar ook met de maatschappij in het algemeen. Dus in plaats van exclusief en geïsoleerd te zijn, vragen we of ze kunnen helpen om niet alleen tot de sportfamilie, maar ook tot een grotere kring te behoren.”

Wat is uw eigen achtergrond?

“Ik was historicus en manager van de Europese onderwijsafdeling van Apple. Een heel andere arena, waarin ik me al belangrijke filosofische vragen stelde. Ik maakte kennis met

een nieuwe manier van ondernemen. Hoe doen we zaken in 2000, was in 1986 de vraag. Het antwoord en dus onze uitdaging werd: Apple moest any time, any where zaken doen. En dat was vóór de opkomst van het internet. Ik leerde ook dat het bij zulke processen belangrijk is het niet meteen over geld te hebben. Dat komt later in de discussie. Is het een deel van de visie? Dan kies je het verkeerde spoor. Het moet een gevolg zijn van je visie, van je discussie. Geld verdienen is niet het voornaamste doel.”

Steve Jobs zei dat hij niet altijd zelf met ideeën kon komen, maar dat hij een goed voorstel wel meteen als zodanig kon herkennen.

“Juist. Ook als bestuur van Golfclub Sigtuna wilden we goede ideeën herkennen. We gingen praten met de leden, bij wie zoveel kennis en ervaring bleek. En door opener voor de leden te zijn,

kwamen we ook makkelijker met andere mensen en partijen in de maatschappij in contact. Met natuurorganisaties bijvoorbeeld. Of met mensen die met hun hond langs de baan wandelen. We nodigden hen uit, wilden hen prikkelen om na te denken.”

Er waren vast ook tegenstanders in de club.

“Er is altijd zo’n twintig procent tegen. Dat is statistisch bewezen en daar moet je naar handelen. De factor tijd is in je voordeel. De tijd waarin je kunt bewijzen dat je route klopt. Ik wilde bijvoorbeeld een wandelpad langs hole 16 en 17. Nee, niet doen. Dat verprutst het hele spel voor ons, werd er gezegd. Mijn reactie was: Mensen willen golf zien. Willen jou zien spelen. Dat is promotie voor de club en jij bent de ster. Jij kunt mensen enthousiast maken voor golf door jouw liefde voor het spel te laten zien.”

(meer) aan het sporten te krijgen. NOC*NSF denkt er aandacht voor beide aspecten zou moeten zijn. Met het project de Open Sportclub werken we daaraan.”

Wat houdt dat openstellen eigenlijk in?

“In de eerste plaats: sta open voor de behoeften van je leden, anders haken ze af. Een goed voorbeeld vind je in het voetbal. Er zijn veel kinderen van twaalf tot veertien jaar die stoppen. Ze zien dat ze de top niet gaan halen en dat de club hun geen aandacht meer geeft. Er is een voetbalclub die op een gegeven moment de mindere spelers persoonlijk ging vertellen waarom ze in een lager team waren

geplaatst. Gevolg: vijftien procent minder afhakers. Vooral de leeftijdsgroep twaalf tot zeventien jaar wil meer betrokken zijn. Vertel niet wat ze moeten doen maar vraag ze wat ze willen. Meestal komt er wel uit wat je dacht, maar als ze zelf de oplossing aandragen, werkt het beter. Punt twee: sta open voor de mensen die naar je club komen omdat ze een relatie met je leden hebben. In de eerste plaats de ouders; zij willen in feite vooral quality time met hun kinderen. Dus waarom zorg je er niet voor dat ze tegelijkertijd kunnen sporten? Bij golf is dat mogelijk. Derde belangrijke punt: sta open voor de samenleving. Dus voor je buurt, je omgeving. En dat kan op talloze manieren. Vraag mensen om ideeën. Wij hebben hiervoor al Open Club-sessies.”

Hoe kunnen clubs de link met de samenleving leggen?

“Gemeenten zijn op zoek naar andere

invalshoeken voor hun beleid, ook al vanwege bezuinigen. Burgerparticipatie is anno 2016 een belangrijk punt op de agenda: mensen moeten meer zelf hun zaken oplossen zonder meteen naar de overheid te kijken. Sportverenigingen, die vaak toch al met gemeenten samenwerken, kunnen daarop inspringen. Niet omdat de overheid je vraagt te veranderen, maar omdat je weet dat het beter is voor je gemeenschap. Er zijn zoveel manieren om mensen aan je club te binden. In welke sport ook. Samen zijn, samenwerken voorkomt veel problemen. Er is bijvoorbeeld een experiment in Rotterdam, waar werklozen zich op maandagochtend moeten melden op de korfbalclub. Ze krijgen lifestylecoaching en gaan korfballen. Ze werken via de sport aan hun zelfrespect. Een andere interessante link is die met de cultuurwereld. We praten nu een jaar of twee met elkaar en dat is niet zonder reden.

Waarom stelden jullie je meer open?

“Wij hadden het idee dat we alleen maar meerwaarde konden bieden als we de omgeving erbij zouden betrekken. Sigtuna is een kleine plaats. We zeggen elkaar wel gedag, maar er is zelden een serieus gesprek over hoe je de streek verder ontwikkelt, hoe je de toekomst eruit wilt laten zien. En het werkt niet om tegen politici te zeggen dat ze maar iets moeten verzinnen en dat moeten presenteren. Daar heb ik een hekel aan: mensen die een oplossing aandragen. Ik wil er iets van mijzelf in kunnen leggen.”

Ook in Zweden krijgen golfclubs geen subsidie. Dus om financiële redenen is het aanhalen van de banden met de lokale politiek niet noodzakelijk.

“Als je als sector geen subsidie krijgt, kan dat een gevaar zijn. Je hoeft je immers inderdaad niet open te stellen. De gedachte is *laat ons met rust en we*

regelen onze eigen zaken wel. Maar als je dat blijft doen, krijg je in deze tijden echt niet meer wat je vroeger kreeg. Als je laat zien hoe golf kan bijdragen aan de samenleving, ontstaat er een veel interessantere discussie. Je hebt in deze wereld de overheid en het bedrijfsleven. Daar tussenin zit de sport- en cultuurwereld. Als je becijfert hoeveel onze activiteiten waard zijn, heb je het over een enorme impact op de samenleving. In Zweden is de waarde van een gezond persoon over een jaar berekend. Mijn regering is bereid daar 60.000 euro voor te betalen. De Zweedse Golf Federatie heeft onderzocht dat iemand die golft, 2,6 jaar langer en gezonder leeft. De waarde van een Zweedse golfer is voor de overheid dus ruim anderhalve ton, en alle Zweedse golfers bij elkaar 40 miljard euro! We maken dus letterlijk en figuurlijk ruimte op de gezondheidsmarkt, die anderen weer kunnen innemen. Het mes snijdt

aan twee kanten. Daarnaast leveren we ook nog een bijdrage aan de integratie van mensen en aan het bewust maken van natuurwaarden. We kunnen dus echt betrokken zijn. We zijn deel van de maatschappij.”

Hoe zag het begin van het traject er concreet uit?

“We begonnen in 2010. We nodigden mensen uit. Zoals Maria Strandberg van de Zweedse golffederatie. Vijftig verschillende organisaties, stakeholders, natuurverenigingen. Maar ook moeders die met hun kinderen wandelen, landeigenaren, historische verenigingen. Zelfs mensen uit de regio die wat verder van Sigtuna woonden. Uiteindelijk

Er is een onderzoek gedaan onder de Nederlandse bevolking met onder meer de vraag: hoe wil je cultuur en sport beoefenen, ervaren? Het resultaat: 81 procent doet dat het liefste op dezelfde plek. Van de ouders zegt 64 procent dat ze het liefste zouden zien dat hun kinderen lid zijn van een club met sportieve én culturele activiteiten. We trekken nu samen met cultuurwereld op, in de vorm van een klein plan, met drie pilots waarin we gecombineerde activiteiten op één plek aanbieden: trainen, spelen, muziek maken en schilderen. Dat gebeurt met geld van het IOC en ook van cultuurorganisaties en gemeenten. Het lijkt opmerkelijk dat het IOC dit subsidieert, maar van meet af aan speelt cultuur een grote rol in het IOC. Dat weet bijna niemand, maar ook oprichter Pierre de Coubertin was zeer gecharmeerd van de combinatie.”

Sportclubs worden over het algemeen op vrijwillige basis gerund door bestuurders. Zijn zij toegerust om deze stappen te zetten?

“Je hebt inderdaad wel bestuurders nodig die goed nadenken. En er moet een uitgebalanceerde mix zijn. Er is gebleken dat succesvolle clubs meer diversiteit in het bestuur hebben. Minder succesvolle verenigingen hebben vaak een bestuur dat bestaat uit oudere, blanke mannen die altijd klagen dat vroeger alles beter was. Een gezonde bestuursmix van hoger- en lager opgeleiden, mannen en vrouwen, jong en oud brengt de samenleving in je club. Het netwerk van het bestuur is dan meteen ook divers. Ook blijkt een snellere doorstroom van bestuurders een succesfactor. Maar om dit voor elkaar te krijgen, is lastig want het moet echt van binnenuit komen. Je kunt niet het opleggen. Geduld hebben dus.”

Ook de sportsector heeft de crisis gevoeld. Is er meer geld nodig om de samenleving in de sportclub te integreren?

“Lokale overheden geven in Nederland jaarlijks 1,3 miljard euro uit aan sportclubs. De Rijksoverheid 130 miljoen. Daar is geen wettelijke verplichting voor. Gemeenten kunnen dus in principe helemaal terug naar nul. Nu ze moeten bezuinigen, zou het voor hand liggen dat sport daardoor wordt getroffen. En natuurlijk krijgt de sportwereld minder dan vroeger, maar het wordt niet zo hard geraakt. De verklaring? De voorzitter van de voetbalclub kent de wethouder en raadsleden. Ze praten met elkaar. Kinderen moeten kunnen

hadden we een groep van 75 mensen die we in gemengde groepjes zetten. De vraag waarop die groepjes antwoord moesten geven, was: *Je hebt een regio, waarvan golf deel uitmaakt. Wat kunnen we samen doen?* Om terug te komen op de factor geld: dat was een non-onderwerp. Ideeën, daar ging het om. En dus kwamen ze met ideeën, zo'n honderd in totaal. Daar herkende ik er 75 van. Bij de andere 25 dacht ik *Wow!* En dat terwijl de helft van de mensen nog nooit op de baan was geweest."

En hoe is het nu?

"Het raamwerk is er. We gaan vooruit, maar niet te snel. Je wilt de huidige golfers

immers niet verliezen. De link met de stad is er. We hebben er 170 nieuwe leden bij en we kregen van journalisten de prijs voor golfclub van het jaar omdat we out of the box denken. Die prijs was belangrijk omdat we daarmee onze nieuwe mindset duidelijk konden maken aan de buitenwereld."

Hoe gebruikt u uw ervaring bij Sigtuna nu als bestuurslid bij de Zweedse golf-federatie?

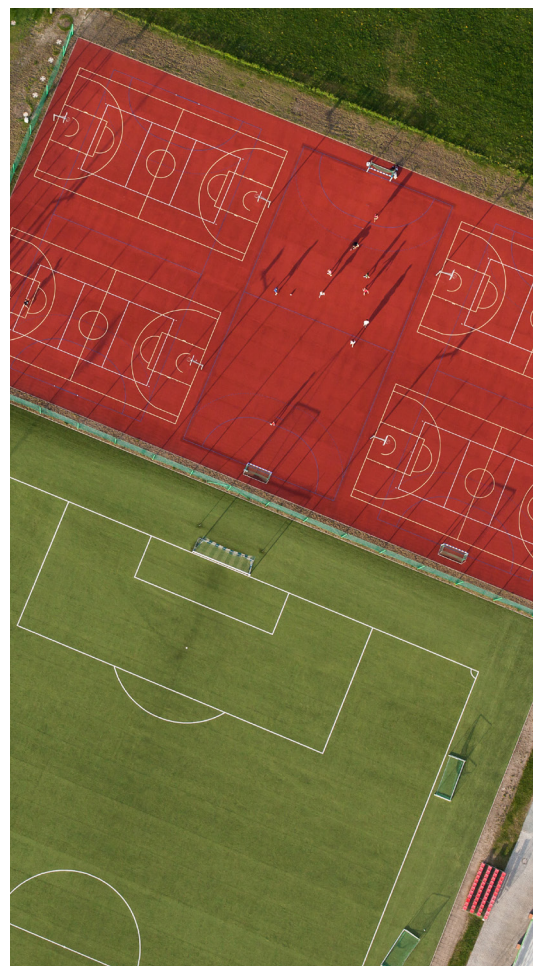
"Het gaat er nadrukkelijk niet om als federatie een blauwdruk te ontwikkelen. We willen geen kant en klare oplossingen bieden, maar inspiratie. Kopiëren is het ergste, kopiëren staat voor ik denk niet na. Denk na door geïnspireerd te zijn." ↴

spelen, dus moet het veld goed zijn. Daar is een ieder het over eens. Dat is wat een samenleving is en doet, en belangrijker dan wetgeving. Toch is het, denk ik, verstandig dat we de waarde van sport becijferen, beter dan nu. Vooral om iedereen te kunnen laten zien hoeveel sport waard is voor de samenleving, niet zozeer om meer subsidie in de wacht te slepen. Geld, daar draait het niet alleen om. Het gaat om erkenning."

Toch nog even de specifieke rol en de plaats van golfclubs. Hoe zit het daarmee?

"Die is inderdaad anders. Golfbanen krijgen geen subsidie en zijn niet afhankelijk van overheidsgeld. Je zou

dan kunnen denken dat als je geen geld krijgt, je ook geen relatie met de lokale overheid hoeft te krijgen. Maar je moet hem wel willen hebben. Die relatie staat los van geldstromen. Een kans voor golfclubs is dat gemeenten nu nog niet de voordelen van golf kennen. Dat zit niet in hun systeem. Dus wijs de beleidsmakers op die voordelen. Zoals de normen en waarden, hoe je in de baan met elkaar omgaat. Een veilig sportklimaat wordt steeds belangrijker. Als je mensen in het systeem brengt, dan kun je hen veranderen omdat bij golf de waarden zo sterk zijn. Manage dat. Met goede mensen." ↴

DE SPORTAANBIEDERS MONITOR

De Sportaanbieders Monitor wordt tweejaarlijks aan een representatieve groep sportverenigingen in Nederland voorgelegd om nog beter te kunnen begrijpen wat er speelt bij de sportclubs. In december 2015 is de meest recente rapportage verschenen. Enkele resultaten:

- De top vijf belangrijkste onderwerpen binnen sportclubs verandert niet. Wel is er een tendens naar meer samenwerking met andere (sport) clubs.
- Clubs zoeken meer naar nieuwe/creatieve mogelijkheden om leden te werven.
- Gezonde clubs hebben significant vaker een goede samenwerking met alle betrokkenen en beschikken over een missie en visie waar iedereen achter staat.
- In het aanbod zien we dat sfeerverhogende en klimaatverbeterende activiteiten bijdragen aan een gezonde club. Aanvullend is het goed als het bestuur zich vaker laat zien bij deze activiteiten.

Meer lezen?

Kijk op www.nocnsf.nl/sportaanbiedersmonitor